

Під святій вечір.

Ще три, ще два, ще один день і — Різдво!

Господи, як же ті дні черепахою лізуть!

І жикі довгі ці години у школі!

Наука в голову не лізе.

Ні Фараони, ні аористи, ні догаритми, ні апокрифи, ніщо не тримається тебе. Думка іншими шляхами блудить. Вона там, де ті поля білим снігом, мов обрусом вкриті, вона там, де лід на річці, мов скло виблискується до сонця, вона там, де дні з комівів снується, де стеляться шуми далеких лісів, — вона в рідному селі.

У кожного календар в кишені. Кожний пильно перечеркує день за днем і тишиться, коли перечеркнув останній передсвятим вечором. У дванадцятій годині задзвонить дзвінок і — розпується на свята.

Чому ж цей сторож не дзвонить? І чом би йому не задзвонити хоч кілька хвилин скорше? Там уже мабуть коні чекають.

Задзвонив.

Бувайте здорові вузкі, довгі коридори шкільні. Не скучно буде нам за вами. О, щоб там! Дома ж батько, мати, рідня, дома хлопці сільські з розмовами цікавими про все те, що сталося під живом до Різдва. Хто б там за школою скучав?

Не явля, а вітром летиш на станцію. Перед брамою дивишся, чи видно свіжий слід. Видно, видно! Глибокий, мов

плужком покритий, — це приїхали наші нові, ковані сляки.

З коней пара б'є. Вони відпочивають під дергами й їдять золотий овес. Кирило з далека всміхається до тебе. «Поїдемо, павичу!»

На станції обіда. Бодай його! Не нас смаку, бо з дому рідзяним борщиком пахне. З санями приїхали пахоші вареників, сушені, куті, — пахоші рідного села.

Чи зів що, чи ні, чи взяв яку книжку з собою, чи забув, садовишся в сани, віраеш батьковому шубу, Кирило обтулює тебе баранцями, робить батогом хрест понад кінями й рушає з місця. Обертається до тебе й показуючи білі здорові зуби, каже:

«А тримайтеся вітру, павичу, бо я їду здорово!»

«Ідьте, Ідьте, Кириле, я безпечно сиджу!»

Господи, як легко на грудях, як широко дихаєш, як легко й вільно тобі! Який гарний цей світ! Навіть жидівські дітки на передистю такі яксь гарні, привітні, немов кажуть тобі: «Веселих Свят!»

А цей сніг! — це не сніг, а шось таке, ніби розсипані жемчуги й брилянти, ніби килим в країні Савської царци, ніби шлях у казку.

«День, дзень, день, дзень, дзень, дзень!» — Скорше, скорше, скорше!

Ось уже видно наше село, ось стрибає зайчик, — щоб він тільки не пере-

біт дорони! Ні, не перебіг. Сів на купині й мордочку мис. Знає, що в нас нема часу ловити його. А по долині як ті лиси походили. Які дивні сліди. Багато звіря цього року.

Та що нам до його? Нам, щоб скорше до дому.

Ось і він. З комівів дим снується простісно в гору, з вікон ясне світло на біле подвіря паде, на поріг виходить батько.

Приїхали...

Відчиняють двері, стріпуєш сніг на сходах, входив. Мати, рідня, прислуга, — всі витають тебе. Яка радість на світ! Нема нічого, ні журби, ні тривоги, ні турботи, єсть тільки одна радість.

А завтра святій вечір. І дідух, і сіно під столом, і квочка й 12 страв і колядки, усе, все завтра буде. Ой буде!

•

Скільки літ з тої пори минуло! І скільки змінилось на світ! І скільки нас, загнаних лютою хуртовиною в далекі землі, в чужі сторони, чекає нині на цей шасливий мент, щоб поїхати на свята до дому, щоб засісти до святої вечері в близькім ріднім кружку.

Та славіє наших якось не видно, чому-сь Кирило не приїхав по нас. Не чути дзвінків на шлах наших коней, лиш трамвай гудуть, лиш сніжок паде й топиться в болоті під ногами прохожих, чужих нам людей.

Рідні, дорогі наші, святкуйте, святкуйте дома без нас!

Та не поминайте нас лихом, та най вам страва не буде гіркою, та кріпліть надією, що приїде, о приїде такий святій вечір, коли сядемо до спільної вечері у новій, нашій хаті.

Святкуйте нині без нас.